

Nr 116.

Godkänd av första kammaren den 15 april 1919.

Godkänd av andra kammaren den 15 april 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 26 april 1918 om förfogande över viss egendom under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden, dels ock fyra i ämnet väckta motioner.

(Andra lagutskottets utlåtande nr 19.)

Till Konungen.

Genom en den 14 mars 1919 dagtecknad proposition, nr 285, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 26 april 1918 om förfogande över viss egendom under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden.

I samband med denna proposition har riksdagen till behandling förehaft fyra inom riksdagen i anledning av densamma väckta motioner.

Meningsskiljaktighet torde icke råda därom, att den s. k. kristidslagstiftningen bör upphöra att gälla, så snart förhållandena det medgiva.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 14 saml. Nr 116—121.

I samma mån som en efter annan av de statliga regleringsåtgärder, vilka vidtagits med stöd av förfoganderättslagen, funnits kunna förfalla, har den förväntan stärkts, att ett förlängande av denna lag ej skulle krävas. Emellertid torde det med hänsyn till de förpliktelser, som staten iklätt sig gentemot produktionen av vissa förnödenhetsvaror — brödsäd och socker — för instundande produktionsår, vara oundgängligt, att staten tillförsäkras den kontroll över dylika varor, som förfoganderättslagen möjliggör. Redan av detta skäl har riksdagen funnit motionsvis framställda yrkanden om avslag å propositionen eller om nu gällande förfoganderättslags ersättande för tiden till den 31 december 1919 med 1915 års lag i ämnet ej kunna bifallas.

I en inom andra kammaren av herr Lindman väckt motion har yrkats, att riksdagen i anledning av förevarande proposition måtte antaga den däri föreslagna lagen att gälla till och med den 31 augusti 1919, samt att samma lag därefter och till och med den 31 januari 1920 fortfarande måtte tillämpas allenast beträffande brödsäd och socker. Vad beträffar detta förslag, har detsamma inom riksdagen vunnit understöd, enär den successiva avveckling av tvångslagstiftningen på förevarande område, som med detta förslag avses, förmenats tillräckligt tillgodose statens, såvitt nu kunde bedömas, oefftergivliga uppsikt över tillgång och fördelning av de för folkförsörjningen nödvändigaste varor.

Emellertid har riksdagen med hänsyn till såväl de politiska förhållandena som det handelspolitiska läge, vilket vid ett emotsett fredsslut kan uppkomma, funnit sig böra godkänna ifrågavarande lags förlängning till viss tidpunkt efter det att nästa års lagtima riksdag sammanträtt.

Riksdagen har alltså för sin del beslutit förlängd giltighet av lagen till utgången av februari månad 1920.

Emellertid vill riksdagen med anslutning till det i propositionen gjorda uttalandet, att en alltmera begränsad tillämpning av lagen torde för framtiden kunna förväntas, giva uttryck åt den förvissningen, att lagens tillämpning må ifrågakomma endast för sådant fall, som betingas av synnerligt statsintresse, ävensom att kommissionernas fortsatta verksamhet inskränkes till fall av lika trängande art, och att densamma må så skyndsamt som möjligt bringas till slutlig avveckling.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att det i propositionen innefattade lagförslaget icke kunnat i oförändrat skick av riksdagen godkännas, men att riksdagen i anledning av samma proposition och de i ämnet väckta motionerna för sin del antagit följande

Lag

om fortsatt tillämpning av lagen den 26 april 1918 om förfogande över viss egendom under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden.

Härigenom förordnas, att lagen den 26 april 1918 om förfogande över viss egendom under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden, vilken lag gäller till och med den 30 april 1919, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 29 februari 1920. Vad i 15 § samma lag stadgas om strafflindring vid synnerligen förmildrande omständigheter, skall, utan hinder av övergångsbestämmelse till äldre lag, äga tillämpning, där efter den 30 april 1919 ansvar ådömes för förseelse mot den äldre lagen.

Där beslag å vara eller annat förfogande över egendom, varom förordnats på grund av äldre lag eller 4 eller 5 § i lagen den 26 april 1918, gäller till och med den 30 april 1919, äger Konungen före den 1 maj 1919 förordna, att nämnda förfogande skall fortfarande gälla; och vare delgivning av det nya förordnandet ej erforderlig. Har sådant förordnande givits angående beslag, varde den i 4 § 2 mom. sistnämnda lag bestämda tiden av trettio dagar efter beslag räknad från det beslaget först blev gällande, och skall vad i 11 § samma lag stadgas om ersättnings bestämmande till värdet vid den tid, då förordnandet om beslag gavs, äga tillämpning i fråga om det förordnande, som först meddelats. Ej må förfogande, varom nu sagts, eller sådant, varom på grund av 4 eller 5 § i lagen den 26 april 1918 förordnas efter den 30 april 1919, gälla längre än till och med den 29 februari 1920; dock skall, där fastighet, vars jord befunnits uppenbarligen vanhävdad, på grund av förordnande enligt 1 mom. första stycket i sistnämnda § upplåtits för drivande av jordbruk, upplåtelsen gälla under den i förordnandet eller med stöd därav bestämda tid, högst fem år.

Har den 29 februari 1920 förordnande om varas avstående till kronan ännu ej blivit mot innehavaren gällande, vare förordnandet utan verkan. I fråga om ersättning, vartill någon enligt lagen den 26 april 1918 är berättigad den 29 februari 1920 eller för upplåtelse, som därefter gäller, så ock beträffande ansvar för förseelse, som i 15 § avses, där den begåtts före den 1 mars 1920, skall vad i samma lag stadgas fortfarande äga tillämpning.

Stockholm den 15 april 1919.

Med undersåtlig vördnad.
